

Sygn. akt I Ca 116/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Ewa Pietraszewska

Sędziowie : SO Dorota Twardowska

SO Arkadiusz Kuta (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Danuta Gołębiwska

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2015 roku w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa K. W. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S.

o podwyższenie renty

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 19 grudnia 2014 roku , sygn. akt IX C 2602/12

1. prostuje niedokładność oznaczenia pozwanego w zaskarżonym wyroku przez jego uzupełnienie o słowa „ z siedzibą w S. ” ;
2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie V (piątym) przez nadanie temu rozstrzygnięciu następującej treści : „ nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Elblągu kwotę 1.036,90 zł (jeden tysiąc trzydzieści sześć złotych dziewięćdziesiąt groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych ” ;
3. oddala apelację w pozostałej części ;
4. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz powoda K. W. (1) kwotę 369 zł (trzysta sześćdziesiąt dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję .

UZASADNIENIE

K. W. (1) wniósł o podwyższenie renty zasądzonej na jego rzecz od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. wyrokiem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 8 kwietnia 2010 roku w sprawie o sygnaturze akt I C (...) , zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 października 2010 roku w sprawie o sygnaturze akt I ACa (...) z kwoty 600 zł do kwoty 2.500 zł miesięcznie z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu .

W odpowiedzi na pozew pozwana Spółka wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu .

Sąd Rejonowy w Elblągu wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014 roku podwyższył powodowi K. W. (1) rentę zasądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 8 kwietnia 2010 roku sygnatura akt I C(...) (zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 października 2010 roku w sprawie o sygnaturze akt I ACa (...)) z kwoty 600 zł do kwoty 1.000 zł płatnej miesięcznie począwszy od uprawomocnienia się orzeczenia , do dziesiątego dnia każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi na wypadek opóźnienia w płatności . W pozostałym zakresie powództwo oddalono . Postanowiono o nieobciążaniu powoda kosztami sądowymi od oddalanej części powództwa i kosztami zastępstwa procesowego pozwanego , wynagrodzeniu pełnomocnika powoda ustanowionego z urzędu , kosztach sądowych i oddaleniu wniosku o nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności .

Sąd Rejonowy ustalił , że (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. odpowiada za szkodę wyrządzoną K. W. (1) , będącą następstwem zdarzenia z dnia 11 maja 2007 roku , do którego doszło w E. , polegającego na tym , że kierujący samochodem marki H. , który przewoził większą niż dozwolona liczbę pasażerów (w tym powoda) , wyjeżdżając z ulicy (...) w lewo w ulicę (...) nie zachował należytej ostrożności i nie udzielił pierwszeństwa przejazdu nadjeżdżającemu z lewej strony ulicą (...) oznakowanemu samochodowi policyjnemu marki V. doprowadzając do zderzenia obu pojazdów . Sprawcą wypadku był J. G. . Umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawarto z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w S..

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2010 roku , wydanym w sprawie o sygnaturze akt I C(...) z powództwa K. W. (1) przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S. , Sąd Okręgowy w Elblągu zasądził na rzecz powoda m.in. rentę w wysokości 1.000 zł miesięcznie poczynając od dnia 1 czerwca 2009 roku , płatną w terminie do dziesiątego dnia każdego kolejnego miesiąca oraz ustalił , że pozwany będzie ponosił wobec powoda odpowiedzialność za dalsze skutki wypadku z dnia 11 maja 2007 roku jakie mogą ujawnić się w przyszłości . Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 października 2010 roku (sygnatura akt I ACa (...)) zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w Elblągu w ten sposób , że obniżono wysokość renty do kwoty 600 zł . K. W. (1) wykazywał znacznie nasilone objawy nerwicy depresyjno-lękowej będącej efektem stresu pourazowego , do którego doszło na skutek zdarzenia z dnia 11 maja 2007 roku . W szczególności dolegliwości depresyjne polegały na obniżonym nastroju , czynnościowych zaburzeniach funkcji poznawczych , w tym obniżeniu koncentracji uwagi , zwolnieniu toku myślenia oraz podwyższeniu poziomu lęku . Dolegliwościom tym towarzyszą zaburzenia snu , łaknienia oraz utrzymujące się napięcie emocjonalne związane z poczuciem wstydu , utratą atrakcyjności interpersonalnej oraz sprawności fizycznej . Głównym elementem psychopatologicznym występującym u powoda jest lęk uwarunkowany pozostałościami zaburzeń somatycznych w postaci parcia na kał , biegunki , trudności w zachowaniu czystości , częstych infekcji układu pokarmowego . Objawy depresyjno-lękowe nasilają się w przypadku nasilenia objawów somatycznych . Ostra reakcja na stres u powoda była znacznie przedłużona i przeszła w stan nerwicy depresyjno-lękowej o podłożu organicznym , mającym przyczynę w wieloletnim działaniu stresu , pobudzającym komórki nerwowe i prowadzącym w rezultacie do uszkodzeń mózgu . Powód wymaga leczenia psychiatrycznego w postaci farmakoterapii i wsparcia psychoterapeutycznego . W okresie od 2010 roku do chwili wyrokowania nie doszło do pogorszenia ogólnego stanu zdrowia powoda w zakresie innym niż zdrowie psychiczne .

K. W. (1) był zatrudniony na stanowisku montera opon na podstawie umowy o pracę w Hurtowni (...) w E. należącej do rodziców powoda . W związku z tym korzystać mógł z przerw w pracy w szczególności na załatwianie potrzeb fizjologicznych (stolce biegunkowe) będące następstwem zespołu krótkiej pętli jelitowej , co przejawia się zaburzeniem wchłaniania substancji pokarmowych . Powód w związku ze stopniem umiarkowanej niepełnosprawności pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy , później przychodzi do pracy w zależności aktualnego stanu zdrowia , często przebywa na zwolnieniach lekarskich . W przyszłości nie będzie mógł wykonywać innej pracy niż ta , którą wykonuje u rodziców . Do 2011 roku powód przebywał na urlopie dziekańskim w związku ze stanem zdrowia ; po jego upływie nie podjął ponownie nauki w Szkole Wyższej im. B. J. w E. .

Powód uzasadniał podwyższenia renty z powodu wzrostu kosztów utrzymania oraz leczenia w związku z inflacją , a także okolicznością iż obecnie można już stwierdzić , że jego stan zdrowia nie ulegnie poprawie i nie będzie w stanie

podjąć innej pracy niż u rodziców oraz wyprowadzić się od nich i rozpocząć samodzielne życie , tym bardziej , że z powodu problemów z koncentracją przerwał studia .

Odnotował Sąd Rejonowy , że powodowi przysługuje renta z tytułu zwiększonych potrzeb , zasądzona w oparciu o przepis zawarty w treści art. 444 § 2 k.c. Zmiana jej wysokości możliwa jest na podstawie art. 907 § 2 k.c. , w razie zmiany stosunków . Powództwo o zmianę wysokości renty zostało przez ustawodawcę przewidziane jako środek mający na celu dostosowanie praw i obowiązków do sytuacji powstałej na skutek zmiany stosunków majątkowych lub osobistych osoby uprawnionej lub zobowiązanej . Zmiana stosunków w rozumieniu cytowanego przepisu musi wystąpić po wydaniu wyroku ustalającego prawo do renty . Za zmianę stosunków należy uznać między innymi istotny spadek siły nabywczej pieniądza . Pomimo tego , że jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego , stopień inflacji w latach 2010-2014 znajdował się na relatywnie niskim poziomie , to bezspornym jest , że ceny towarów i usług wzrosły od daty orzekania przez Sąd Okręgowy w Elblągu w sprawie I C 181/09 , tym samym wzrosły też koszty leczenia powoda , szczególnie biorąc pod uwagę fakt , że według zaleceń lekarzy musi stosować właściwą dietę , wymagającą droższych produktów żywnościowych . Uznał Sąd Rejonowy , że potrzeby powoda związane z jego stanem zdrowia uległy zwiększeniu od daty orzekania w przedmiocie przyznania powodowi renty .

Omówiono dalej , że dopuszczalności żądania renty , jeżeli uszczerbek jeszcze nie powstał . Przepis art. 444 § 2 i 3 k.c. wskazuje , że przy oznaczeniu renty odszkodowawczej z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej albo zwiększenia potrzeb lub zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość , często nie jest możliwe ograniczenie ustaleń do stanu z chwili wyrokowania . Przesłanki określone w art. 444 § 2 k.c. sąd musi uwzględnić także wówczas , gdy na podstawie art. 907 § 2 k.c. strona żąda zmiany wysokości renty , w związku ze zmianą stosunków . Ponadto badając przesłanki do zmiany wysokości renty na podstawie art. 907 § 2 k.c. sąd nie bierze pod uwagę jedynie zmiany w zakresie przesłanki z art. 444 § 2 k.c. , na podstawie której orzeczono o rencie . W art. 444§2 k.c. zawarto , prócz zwiększenia potrzeb powoda , utratę całkowicie lub częściowo zdolności do pracy zarobkowej , a także zmniejszenie widoków na przyszłość , jako rozłączne przesłanki roszczenia o rentę . Odwołując się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1987 roku , podjętej w sprawie III CZP 63/87 (OSNC 1989/4/60) oraz jej uzasadnienia wskazano , że do roszczeń poszkodowanego dochodzonych na tej podstawie , że po ustaleniu prawomocnym wyrokiem renty z powodu zwiększenia się potrzeb powstały dalsze skutki w postaci utraty zdolności do pracy ma zastosowanie art. 907 § 2 k.c. Szkoda wynikająca z czynu niedozwolonego stanowi pewną całość , jednakże szkoda może ulegać w bliższej lub dalszej przyszłości zmianom . Z punktu widzenia art. 907 § k.c. obojętną jest rzeczą czy zasądzona renta stanowi odszkodowanie za zwiększenie się potrzeb poszkodowanego czy jest wynikiem zmniejszenia się widoków powodzenia na przyszłość . Zmiana w zakresie każdej z tych hipotez uzasadnia żądanie podwyższenia zasądzonej już renty . Z momentem zwiększenia się szkody , dłużnika obciąża obowiązek jej pełnego wyrównania .

Przy orzekaniu o podwyższeniu powodowi renty wziął Sąd Rejonowy pod uwagę , że dopiero w 2011 roku K. W. (1) wykreślono z listy (...) Szkoły Wyższej im. (...) , a brak wyższego wykształcenia w oczywisty sposób ograniczył jego widoki na przyszłość w zakresie podjęcia innej pracy , niż wykonywana obecnie . Można przypuszczać , iż gdyby nie wypadek K. W. (1) pracowałby w zakładzie pracy jego rodziców , tak jak starszy brat , jednakże z powodu skutków zdarzenia z dnia 11 maja 2007 roku został on w tym zakresie pozbawiony wyboru . Rokowania w zakresie poprawy stanu zdrowia powoda , a co za tym idzie osiągnięcie samodzielności w zakresie wyboru i podjęcia zatrudnienia poza zakładem pracy rodziców , uległy pogorszeniu . Zmniejszenie widoków na przyszłość wiąże się również ze skutkami obrażeń doznanych w wypadku zarówno w sferze fizycznej jak i psychicznej . Ograniczona jest zdolność powoda do usamodzielnienia się i założenia rodziny , co powoduje , iż jest on pozbawiony wsparcia innych osób niż jego rodzice . Przesłanką uzasadniającą podwyższenie renty była również istniejąca w poprzednim procesie pozytywna prognoza co do chociażby częściowej poprawy stanu zdrowia powoda , która obecnie nie istnieje . Braku pozytywnej prognozy co do poprawy stanu zdrowia można obecnie stwierdzić z większą pewnością , niż w poprzednim procesie . Ponadto na skutek długotrwałego stresu , który przeszedł w stan nerwicy depresyjno-lękowej , doszło do uszkodzeń mózgu , co również zmniejsza widoki na przyszłość w związku z utrudnieniem w nabyciu zdolności do przystosowania się do nowych warunków funkcjonowania . Mając na uwadze powyższe , Sąd Rejonowy podwyższył K. W. (1) rentę zasądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 8 kwietnia 2010 roku sygn. akt I C (...) , zmienionym wyrokiem Sądu

Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 października 2010 roku sygn. akt I ACa(...) z kwoty 600 zł do kwoty 1000 zł przy zachowaniu dotychczasowych warunków płatności . Podwyższenie renty nastąpi miało od dnia uprawomocnienia się orzeczenia , bowiem waloryzacji świadczenia , a także aktualizacji jego wysokości w oparciu o stan zdrowia powoda oraz zmniejszenia się jego widoków na przyszłość , dokonano na dzień orzekania w tym przedmiocie .

W pozostałym zakresie powództwo oddalono uznając , że powód nie udowodni , że na skutek wypadku został pozbawiony możliwości uczenia się w szkole oficerskiej i koszty leczenia zwiększyły się ponad kwotę uzasadnioną zmianą siły nabywczej pieniądza .

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o art. 102 k.p.c. i odstąpiono od obciążania nimi powoda od oddalonej części powództwa .

Na podstawie art. 113 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 , 99 i 100 k.p.c. nakazano ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Elblągu od pozwanego kwotę 1.754,24 zł tytułem części opłaty od pozwu i wydatków pokrytych tymczasowo z funduszy Skarbu Państwa . Na wskazaną kwotę składało się 40 % sumy uiszczonych wynagrodzeń za sporządzenie opinii przez biegłych (338,24 zł) , część opłaty od pozwu (456 zł) oraz 40 % wynagrodzenia adwokata ustanowionego z urzędu (960 zł) .

Apelację od tego wyroku złożyło (...) Spółka Akcyjna w S. zaskarżając wyrok w części uwzględniającej powództwo (pkt I) oraz w części rozstrzygającej o kosztach procesu i sądowych (pkt III i pkt V) . Zarzucił skarżący naruszenie prawa materialnego - art. 907 § 2 k.c. przez błędną wykładnię i przyjęcie , że zmiana ogólnej wysokości cen stanowi zmianę stosunku uzasadniającą podwyższenie renty zasądzonej na rzecz powoda wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 października 2010 roku . Dojść miało także do istotnego naruszenia przepisów postępowania , to jest art. 316 § 1 k.p.c. przez nieuwzględnienie całokształtu materiału dowodowego przy ustalaniu czy doszło do zmiany stosunków uzasadniających podwyższenie renty , art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę materiału dowodowego , w tym polegającą na ustaleniu , że powód często przebywa na zwolnieniach lekarskich oraz że w przyszłości nie będzie mógł wykonywać innej pracy niż ta , którą wykonuje w zakładzie rodziców i art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie w pisemnym uzasadnieniu wyroku jakie okoliczności miał na uwadze Sąd pierwszej instancji podwyższając rentę o 400 zł. Błąd ustaleniach faktycznych polegać miał na przyjęciu , że powód pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy , często przebywa na zwolnieniach lekarskich , dopiero po 2010 roku powód zachorował na nerwicę depresyjną , na skutek wypadku z 2007 roku ma zmniejszone widoki powodzenia na przyszłość oraz pominięciu , że w skład renty zasądzonej na rzecz powoda wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w wysokości 600 zł miesięcznie wchodziły koszty leczenia , zakupu leków i diety , a powód już przed wypadkiem miał orzeczony stopień niepełnosprawności i miał problemy z wątrobą . Wnosił skarżący o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I i oddalenie powództwa w całości , a w konsekwencji zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu i kosztach sądowych oraz obciążanie nimi powoda w całości . Skarżący wniósł także o zasądzenie od powoda kosztów postępowania apelacyjnego . Jako ewentualny zgłosił wniosek o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania . Na wypadek nieuwzględnienia apelacji skierowanej przeciwko orzeczeniu co do istoty sprawy wniesiono o zmianę orzeczenia o kosztach procesu i sądowych oraz rozstrzygnięcie w tym przedmiocie zgodnie z zasadą ich stosunkowego rozdzielenia .

W uzasadnieniu przypomniano , że Sąd Apelacyjny w Gdańsku ustalił rentę powoda na kwotę 600 zł miesięcznie przyjmując , że powód nie udowodnił aby ponosił wyższe koszty leczenia . W związku z tym skarżący wskazał , że koszty leczenia powstałe na skutek wypadku na poziomie 400 - 700 zł wynikają z opinii biegłego sądowego w zakresie chorób wewnętrznych sporządzonej na potrzeby poprzedniego postępowania . Renta zasądzona na rzecz powoda była zatem rentą z tytułu zwiększonych potrzeb . Tymczasem według Sądu pierwszej instancji zmiana stosunków uzasadniająca podwyższenie renty polegać miała na zmianie wysokości cen oraz zmniejszeniu widoków powodzenia na przyszłość z powodu braku możliwości podjęcia lepiej płatnej pracy m.in. z powodu zachorowania powoda na nerwicę depresyjną . Sąd pierwszej instancji nie wyjaśnił dlaczego okoliczności te przemawiają za podwyższeniem renty o 40 % . Jakkolwiek notoryjny jest fakt wzrostu cen towarów i usług od 2010 roku to jednak zaledwie o kilka procent co z pewnością nie jest wystarczające do podwyższenia renty . Sąd pierwszej instancji dokonał waloryzacji wysokości renty w znacznie

wyższym zakresie niż wynika z poziomu inflacji , bezpodstawnie przyjmując , że powód wydaje na leki i dietę kwotę wyższą niż w 2010 roku , a ponadto gdyby nie wypadek to obecnie zarabiałby więcej . Żadna z tych okoliczności nie została przez powoda udowodniona . W szczególności powód nie przedłożył żadnego rachunku potwierdzającego ponoszone przez niego wydatki na leki czy dietę . Z przeprowadzonej w sprawie opinii biegłego wynika , że od 2010 roku nie doszło do pogorszenia stanu zdrowia powoda , a w jego przypadku bardziej wskazane jest praca handlowca niż praca monter a i w chwili wyrokowania pracował on już jako sprzedawca , a więc zgodnie z wykształceniem i z uwzględnieniem stanu zdrowia . Powód nie przedłożył żadnych dowodów , że gdyby nie wypadek zarabiałby więcej . Nie udowodnił również , że często przebywał na zwolnieniach lekarskich . Jedynie biegła z zakresu psychiatrii stwierdziła , że obecnie powód cierpi na zaburzenia w postaci nerwicy lękowo-depresyjnej . Rozpoznanie takie ta sama biegła postawiła już w toku poprzedniego postępowania . Powód nie udowodnił aby w związku z nerwicą ponosił obecnie wyższe koszty leczenia niż do 2010 roku . Krytycznie oceniono zeznania świadka K. W. (2) przekonując , że w świetle pozostałych dowodów niewiarygodne są jej zapewnienia o wysokości kosztów ponoszonych na leczenie . Zdaniem skarżącego nie zmniejszyły się widoki powoda powodzenia na przyszłość . Jakkolwiek pracuje on zakładzie swoich rodziców to w tym samym miejscu i na tych samych zasadach pracuje jego brat . Obecnie zajmuje stanowisko sprzedawcy , bardziej dla niego wskazane . Nie udowodnił aby w związku z dolegliwościami , na które cierpi otrzymywał niższe wynagrodzenie lub nie miał możliwości podjęcia lepiej płatnej pracy . Powód był zresztą osobą niepełnosprawną już przed wypadkiem . Nie wykazał aby czynił starania o uzyskanie lepiej płatnej pracy . Zarzucano , że Sąd pierwszej instancji podwyższył rentę pomimo braku wskazań , a nadto nie wyjaśnił na jakiej podstawie przyjął kwotę 400 zł . Zdaniem skarżącego , jeżeli doszło do zmiany stosunków to takiej , która uzasadniała obniżenie renty , a nawet jej uchylenie . Wywodzono wreszcie , że rozstrzygnięcie o kosztach procesu i sądowych jest nieprawidłowe . Wadliwie ustalono zakres w jakim powód ostał się ze swoimi żądaniami . Chciał podwyższenia renty o 1.900 zł , a powództwo uwzględniono do 400 zł , zatem w 21 % . W takiej też proporcji dokonać należało stosunkowego rozdzielenia kosztów . Zdaniem skarżącego nie było także podstaw do stosowania względem powoda art. 102 k.p.c. Powództwo uwzględniono bowiem w części , a art. 100 k.p.c. pozwala na obciążenie kosztami jednej strony , ale tylko wówczas gdy powództwo zostało oddalone w nieznacznej części . Przeprowadzono obrachunek wedle , którego Sąd winien był zasądzić na rzecz pozwanego kwotę 1.909,43 zł tytułem części poniesionych kosztów zastępstwa procesowego . Jak chodzi zaś o koszty sądowe pozwany mógł być nimi obciążony do kwoty 920,98 zł .

K. W. (1) wniósł o oddalenie apelacji pozwanej Spółki i zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu .

Sąd Okręgowy w Elblągu ustalił i zważył , co następuje :

Apelacja (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. skierowana przeciwko orzeczeniu o podwyższeniu renty okazała się bezzasadna . Zmiana zaskarżonego wyroku dotyczy jedynie kwestii pobocznej – wysokości kosztów sądowych obciążających pozwaną Spółkę i wynika z wadliwego określenia przez Sąd pierwszej instancji zakresu w jakim pozwana uległa ze swoim żądaniem oddalenia powództwa w całości . Zagadnienie to przybliżone zostanie w dalszej kolejności .

Wstępnie wskazać należy okoliczności pomiędzy stronami niesporne . Jasne jest zatem , że do samej zasady odpowiedzialności pozwanej Spółki nie trzeba już wracać bowiem ta została przyznana , a przede wszystkim sądy obu instancji rozstrzygające w niniejszej sprawie oraz strony związane są prawomocnymi orzeczeniami Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 8 kwietnia 2010 roku w sprawie o sygnaturze akt I C (...) i wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 października 2010 roku w sprawie o sygnaturze akt I ACa (...) , którymi zasądzono ostatecznie na rzecz K. W. (1) , obok innych świadczeń obciążających Spółkę (...) , także rentę w kwocie 600 zł miesięcznie od dnia 1 czerwca 2009 roku . Według art. 365 § 1 k.p.c. prawomocne orzeczenie wiąże strony i sądy . W szczególności za oczywiste uznać należy , że biernie legitymowaną w procesie z roszczenia o podwyższenie renty jest pozwana i nie ma uzasadnienia ograniczanie jej odpowiedzialności , ponieważ zarzut przyczynienia się powoda do szkody nie został uwzględniony w uprzednio toczącym się postępowaniu . Osobnego dowodu nie wymaga też podstawa faktyczna i prawna przyznanej wówczas renty . Świadczenie to zasądzono na podstawie art. 444 § 2 k.c. – z tytułu zwiększonych potrzeb poszkodowanego . Ich rozmiar , usprawiedliwiony według stanu na październik 2010 roku , wyznaczył Sąd Apelacyjny . Zasądzona powodowi renta w kwocie 600 zł wynikać miała z ponoszonych kosztów leczenia , leków

i specyfików służących zachowaniu diety (nutridrinków) . Renta wynikała z ustawy , a jej wysokość ustalono w orzeczeniu sądowym . Podwyższenie renty znajdowało zatem oparcie w art. 907 § 2 k.c. Warunkiem jego zastosowania była zmiana stosunków powstała po październiku 2010 roku .

W związku z tym ujawniają się pierwsze z zagadnień spornych . Wbrew zapatrywaniom prawnym apelanta zmiana wysokości renty zasądzonej na podstawie art. 444 § 2 k.c. możliwa jest w razie ujawnienia się zmiany stosunków polegającej na utracie lub ograniczeniu zdolności do pracy zarobkowej , zwiększeniu się potrzeb uprawnionego lub zmniejszeniu widoków powodzenia na przyszłość , niezależnie od tego , która z tych podstaw stanowiła przesłankę ustalenia prawa do renty . Poszkodowany ma prawo do renty , roszczenie to ma jednolity charakter , a wystąpienie jednej lub więcej z wymienionych przesłanek wpływa tylko na jej wysokość . Dotyczyć to może w szczególności osób , które z powodu wieku nie mogły przy ustalaniu prawa do renty dochodzić kompensacji utraconej zdolności do pracy zarobkowej lub zniweczonych widoków na przyszłość . Oznacza to , że powód dochodzić mógł podwyższenia renty wynikającej z ograniczenia zdolności do pracy zarobkowej lub zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość , choć z przyczyn tych renty w 2010 roku nie zasądzano . Trzeba dalej wskazać , że zmiana stosunków wynikać może również ze spadku siły nabywczej pieniądza . Zakładając , że podstawą roszczenia uprawnionego jest wówczas nadal art. 907 § 2 k.c. uwzględnić należy , że według art. 358¹ § 1 k.c. spełnienie świadczenia następuje przez zapłatę sumy nominalnej , ponieważ fluktuacja wartości nabywczej pieniądza jest zjawiskiem naturalnym i w zasadzie nie powinna wpływać na treść zobowiązania . Stąd także na tle stosowania art. 907 § 2 k.c. przyjmować trzeba , że prawnie doniosłe są tylko istotne zmiany siły nabywczej pieniądza .

K. W. (1) żądał podwyższenia renty do kwoty 2.500 zł z powodu zwiększenia się jego potrzeb wywołanych „ permanentnymi podwyżkami ” i pogorszeniem stanu zdrowia ; częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej , co wyrażać się miało zatrudnieniem w zakładzie rodziców na stanowisku dla osoby niepełnosprawnej – montera opon , a obecnie sprzedawcy ; zmniejszeniem widoków powodzenia na przyszłość wynikającym z pogarszającego się stanu zdrowia , wymuszonej w związku z tym rezygnacji ze studiów wyższych oraz zamieszkiwaniem i zatrudnieniem u rodziców .

Zwiększenie potrzeb nie mogło wynikać z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza , ponieważ wbrew ustaleniom Sądu pierwszej instancji , zmiana o takim charakterze nie wystąpiła . Przypomnieć należy , że ocenie podlega okres od października 2010 roku do maja 2015 roku , czyli daty orzekania przez Sąd odwoławczy . Sąd Rejonowy podwyższył bowiem rentę od daty uprawomocnienia się orzeczenia w tym przedmiocie , co wobec oddalenia powództwa w pozostałym zakresie i wniesienia apelacji tylko przez pozwaną Spółkę oznacza brak procesowych możliwości zmiany wysokości renty od daty wcześniejszej . Powoduje także konieczność objęcia badaniem całego wymienionego okresu , prowadząc do wniosku , że około dziesięcioprocentowy sumaryczny spadek siły nabywczej pieniądza nie ma charakteru zmiany istotnej . Informacje o wskaźniku cen towarów i usług to uznane źródło wiedzy o skali inflacji , a nadto powszechnie dostępne , bowiem publikowane przez Główny Urząd Statystyczny . Wskaźnik ten wyniósł w tym czasie nie więcej niż 4,3 % w skali roku , a w 2014 roku nie zmienił się . W pierwszym kwartale 2015 roku spadł o 0,5 % (deflacja) .

Zwiększenia potrzeb z innych przyczyn powód nie wykazał . Licznie dołączone do pozwu kopie dokumentów pochodzących sprzed 12 października 2010 roku nie mogły uzasadniać zmiany stosunków powstałej po tej dacie . Pozostałe nie dokumentują wydatków . Nie wykazano też pogorszenia stanu zdrowia . Nie udowodniono aby uszkodzenia więzadeł stawów kolanowych stanowiły odległe w czasie następstwa uszkodzeń ciała doznanych w wyniku wypadku z dnia 11 maja 2007 roku . Powstały wówczas uraz wielonarządowy objął kości miednicy , jamę brzuszną i klatkę piersiową . Opinie biegłych nie wskazują na nowe dolegliwości somatyczne lub psychiczne .

Nie ma uzasadnienia dla podwyższenia renty z powodu całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej ponieważ nie przedstawił K. W. (1) okoliczności pozwalających na określenie jej wysokości . Renta ta ma charakter wyrównawczy bowiem odpowiada różnicy między hipotetycznymi dochodami , które osiągałby powód , gdyby nie

doszło do wypadku , a dochodami , które uzyskuje . Nie przeprowadzono dowodu dochodów hipotetycznych , czyniąc wyrównanie niemożliwym .

Uszkodzenie ciała doprowadzić może także do pogorszenia ogólnych warunków życia poszkodowanego skutkując szkodą obejmującą utratę innych korzyści majątkowych jakie mógłby osiągnąć pozostając w pełni sprawnym . Brak możliwości dalszego kształcenia i podjęcia pracy zgodnej z uzyskanym w ten sposób wykształceniem i możliwościami nieskrępowanymi chorobą , a następnie usamodzielnienia się , to w przypadku pokrzywdzonych małoletnich lub jeszcze niezarobkujących (jak K. W. (1)) powód pogorszenia widoków powodzenia na przyszłość .

Widząc w tej przesłance uzasadnienie dla podwyższenia renty Sąd odwoławczy przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione w pierwszej instancji , z tą jedynie zmianą , że powód zmienił stanowisko pracy i w zakładzie rodziców wykonuje obecnie obowiązki sprzedawcy . Jak chodzi zaś o skutki wypadku dla zdrowia K. W. (1) , to stwierdzone już w 2010 roku objawy somatyczne i psychiczne uległy utrwaleniu , a nadzieje na ich ustąpienie w zasadzie nie istnieją .

Pogorszenie sytuacji życiowej , a dokładnie zmniejszenie widoków powodzenia na przyszłość , wiązać należy z rezygnacją z kontynuowania studiów wyższych (patrz zaświadczenie uczelni karta 171) . K. W. (1) studia rozpoczął jeszcze przed wypadkiem , a więc nie mamy do czynienia tylko ze spekulacją co do podjęcia nauki na uczelni wyższej , a z realnie podjętymi działaniami . Nauki kontynuować nie mógł z uwagi na drastyczne skutki wypadku drogowego . Po okresie leczenia oraz rehabilitacji podjął taką próbę , ale bezskutecznie , aby ostatecznie w 2011 roku , po długotrwałym urlopie dziekańskim udzielonym ze względów zdrowotnych , nie kontynuować już nauki na uczelni wyższej . Przyczyn upatrywać należy w skutkach wypadku z 2007 roku . Twierdzenia powoda w tym zakresie są wiarygodne w kontekście opinii biegłej z zakresu psychiatrii , która rozpoznała u powoda zespół zaburzeń depresyjno – lękowych o przedłużonym czasie trwania , co wpływa niekorzystnie na wszystkie aspekty życia (tak w wyjaśnieniach biegłej karta 310v , patrz także opinie pisemne : podstawowa i uzupełniająca) . Odnotowano , że nerwica depresyjna jako skutek wypadku , występowała u powoda już w toku poprzedniej sprawy . Obecnie uwzględnić należało permanentne utrzymywanie się tego zaburzenia („ przedłużony czas trwania ”) i brak widoków na jego ustąpienie , a ściśle bezpośredni związek pomiędzy dolegliwościami somatycznymi , a nerwicą reaktywną (biegła j.w.) . Tymczasem dolegliwości związane z zespołem złego wchłaniania nie ustąpią (opinia biegłego z zakresu chorób wewnętrznych) . Pamiętać zatem należało , że w chwili wypadku powód był pełnoletni , ale jeszcze nie podjął pracy zarobkowej , a więc szkoda wyrażająca się nieziszczonymi szansami powodzenia na przyszłość , wynikającymi z utraty możliwości zdobycia wyższego wykształcenia , musi być uwzględniana . Zmiana okoliczności polega więc na tym , że wystąpiła inna niż dotychczasowe zwiększenie potrzeb , przesłanka dla zasądzenia renty . Ostatecznie zrezygnował powód ze studiów wyższych , a okoliczności wymusiły na nim podjęcie zatrudnienia w zakładzie rodziców . Dolegliwości , na które cierpi wpływają zasadniczo na niemożność uzyskania innego zatrudnienia , takiego które odpowiadałoby jego aspiracjom . W konsekwencji znacznie ograniczone są możliwości pełnego usamodzielnienia się powoda i utrwalona konieczność korzystania z wsparcia rodziców . W przypadku zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość ściśle obliczenie rozmiaru szkody , adekwatne w przypadku zwiększonych potrzeb (np. suma z faktur za leki i usługi medyczne) , czy utraty zdolności do pracy zarobkowej (spodziewane zarobki – uzyskiwane świadczenia z ubezpieczenia społecznego) zazwyczaj nie jest możliwe . Gdyby nie wypadek mógłby powód liczyć na uzyskanie odpowiednich kwalifikacji i sukcesy w życiu zawodowym . Nie ma podstaw aby zakładać , jako realną , możliwość ukończenia szkoły oficerskiej , a to z powodu wcześniejszego niż wypadek orzeczenia o niepełnosprawności wynikającej ze schorzeń samoistnych . Na taki zamiar (służby wojskowej) nie wskazywał jednak dokonany przez powoda wybór uczelni i kierunku studiów . Zakładać jednak można , że po ukończeniu wybranego kierunku jego możliwości na rynku pracy nie ograniczałyby się do zatrudnienia na stanowisku monter opon lub sprzedawcy , za wynagrodzeniem odpowiadającym minimalnemu (w 2014 roku 1.680 zł) . Stosowanie prostego odniesienia do średniego przeciętnego wynagrodzenie w gospodarce narodowej (w 2014 roku niespełna 3.800 zł) mogło być zawodne , ale przecież 400 zł to radykalnie niżej niż różnica pomiędzy średnim wynagrodzeniem , a minimalnym , a więc przynajmniej w takim rozmiarze wyraża się uszczerbek w majątku powoda wywołany zmniejszeniem jego widoków powodzenia na przyszłość .

W tym stanie rzeczy apelację pozwanej Spółki , skierowaną przeciwko orzeczeniu o podwyższeniu renty , oddalono na podstawie art. 385 k.p.c.

Zmieniono orzeczenie o kosztach sądowych przez nadanie temu postanowieniu treści adekwatnej do zakresu w jakim pozwana Spółka uległa ze swoim żądaniem oddalenia powództwa w całości . Z kwoty o jaką podwyższona miała być renta (1.900 zł) zasądzono 400 zł , a zatem 21 % . Na wyłożone przez Skarb Państwa koszty składało się wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu zastępującego powoda (2.952 zł – z VAT) , nieuiszczona opłata (1.140 zł) , wydatki na wynagrodzenie biegłych (łącznie 845,61 zł) , a więc w sumie 4.937,61 zł . Według art. 113 ust. 1 u.k.s.c. o nieuiszczonych kosztach sądowych orzeka się przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy orzekaniu o kosztach procesu . Oznacza to powinność odpowiedniego stosowania zasady z art. 100 k.p.c. – stosunkowego rozdzielenia kosztów , adekwatnie do stopnia w jakim strony uległy ze swoimi żądaniami . Z wymienionej sumy kosztów sądowych obciąża skarżącą kwota 1.036,90 zł (21 %) .

Orzeczenie o kosztach procesu (punkt III zaskarżonego wyroku) oparte było na normie art. 102 k.p.c. uzasadniającej , ze względów słuszności , nieobciążanie przegrywającego kosztami procesu . Poza argumentami przytoczonymi w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wzięto pod uwagę , że powództwo wytaczała osoba ciężko dotknięta skutkami wypadku drogowego , do którego nie przyczyniła się .

O sprostowaniu zaskarżonego wyroku orzeczono na mocy art. 350 § 3 k.p.c. dostrzegając oczywistą niedokładność polegającą na pominięciu siedziby pozwanego .

O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 98 §§ 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i art. 122 k.p.c. oraz przy zastosowaniu §§ 2 ust. 3 , 6 pkt 3 i 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych / ... / (tekst jednolity z 2013 roku Dziennik Ustaw pozycja 490) . W zakresie wyznaczającym granice orzeczenia o kosztach procesu (objętym wartością przedmiotu zaskarżenia) skarżąca uległa w całości , co uzasadniało zasądzenie na rzecz powoda kosztów obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika ustanowionego dla niego z urzędu .